

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/95/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8813210011
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8813210011.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcu: O.S., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v K. nad G., na ulici O. č. XXX/X, právne zastúpeného: JUDr. Dušanom Kmecom, advokátom, so sídlom vo Vranove nad Topľou, na ulici Milana Rastislava Štefánika č. 2465, proti žalovanej: W. V., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej vo O. nad G., na ulici L. č. XXX/X, právne zastúpenej: Eva Petránová Advokátska kancelária s.r.o., so sídlom v Prešove, na ulici Puškinovej č. 16, IČO: 36 854 581, o určenie, že nehnuteľnosti patria do vlastníctva žalobcu, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 31.5.2016 č. k. 8C/242/2013-115 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobcovi sa priznáva náhrada trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom určil, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX katastrálneho územia N. ako parcela č. XXXX/X - zastavené plochy a nádvorcia vo výmere 140 m² a rekreačná chata, súpisné číslo XXX, stojaca na parcele č. XXXX/X patria do výlučného vlastníctva žalobcu. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobca nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX katastrálneho územia N. nadobudol kúpnu zmluvnou spísanou formou notárskej zápisnice dňa 6.11.2006. Dňa 15.5.2007 žalobca uzatvoril s U. Z., a.s. zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX katastrálneho územia N.. Kúpnu zmluvou zo dňa 30.9.2010 uzatvorenou medzi žalobcom ako predávajúcim a žalovanou ako kupujúcou došlo k odpredaju nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX katastrálneho územia N. za kúpnu cenu 10.000 eur, ktorá mala byť vyplatená do rúk predávajúceho pri podpise kúpnej zmluvy. Zmluvu za žalobcu uzatvoril G. H. na základe plnomocenstva zo dňa 9.9.2010. Vklad vlastníckeho práva v prospech žalovanej bol povolený rozhodnutím správy katastra O. nad G. č. V XXXX/XX zo dňa 27.1.2011. Výzvou zo dňa 6.8.2012 vyzvala žalovaná žalobcu, aby majetok v katastrálnom území N. uvoľnil do 3 dní od doručenia výzvy.

3. Podľa ust. § 31 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pri právnom úkone sa možno dať zastúpiť fyzickou alebo právnickou osobou. Splnomocniteľ udeľí za týmto účelom plnomocenstvo splnomocnencovi, v ktorom sa musí uviesť rozsah splnomocnencovho oprávnenia.

4. Plnomocenstvo je listinou osvedčujúcou uzavretie dohody o splnomocnení medzi zastúpeným a zástupcom.

5. Z koncepcie úpravy zmluvného zastúpenia vyplýva, že je potrebné rozlišovať právne vzťahy medzi splnomocniteľom a splnomocnencom vzniknuté na základe dohody o plnomocenstve (§ 23 Občianskeho zákonníka) a právne vzťahy medzi splnomocniteľom a tretími osobami, ktoré vzniknú na základe plnomocenstva.

6. Dohoda o plnomocenstve vzniká medzi splnomocniteľom a splnomocnencom, na základe ktorej sa splnomocnenec zaväzuje zastupovať splnomocniteľa v dohodnutom rozsahu. Od dohody o plnomocenstve je potrebné odlíšiť samotné plnomocenstvo, ktoré je jednostranným právnym úkonom splnomocniteľa. Plnomocenstvo udeľuje splnomocniteľ splnomocnencovi ako preukaz vôle ho zastupovať voči tretím osobám. Plnomocenstvom splnomocniteľ vyhlasuje voči tretím osobám, že splnomocnil inú osobu ako oprávnenú, t.j. splnomocnenca, aby ho v rozsahu uvedenom v plnomocenstve zastupoval. Plnomocenstvo zároveň osvedčuje, že medzi splnomocniteľom a splnomocnencom došlo k uzavretiu dohody o plnomocenstve.

7. V prejednávanej veci kúpnu zmluvu zo dňa 30.9.2010 o predaji sporných nehnuteľností v mene žalobcu ako predávajúceho uzatvoril G. H. na základe plnomocenstva zo dňa 09.9.2010. Výsluchom žalobcu a svedkov K. J., V. J., V. B. a G.a H. bolo v konaní potvrdené, že vystaveniu písomného plnomocenstva nepredchádzala dohoda o plnomocenstve ako dvojstranný právny úkon. Na vznik zastúpenia sa vyžaduje, aby jednostrannému úkonu (plnomocenstvu) predchádzala dohoda o plnomocenstve. K takejto dohode medzi žalobcom a G.om H. nikdy nedošlo. Žalobca sa s G.om H. nestretol, nekomunikovali spolu o predaji nehnuteľností a nikdy sa nedohodli, že žalobca splnomocňuje G.a H. na uzatvorenie kúpnej zmluvy. Žalobca neprejavil vôľu predať nehnuteľnosti a ani vôľu splnomocniť G.a H.. Keďže chýba dohoda o plnomocenstve, zastúpenie nevzniklo a G. H. nebol oprávnený v mene žalobcu uzatvoriť kúpnu zmluvu.

8. S prihliadnutím na uvedené, kúpna zmluva zo dňa 30.9.2010 uzatvorená medzi žalobcom a žalovanou je absolútne neplatná, a preto súd prvej inštancie žalobe vyhovel.

9. Výrok o trovách odôvodnil ust. § 150 ods. 1 O.s.p.

10. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná. Navrhla rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Alternatívne požadovala rozhodnutie zmeniť tak, aby žaloba žalobcu bola zamietnutá. Ako dôvod uviedla, že plnomocenstvo zo dňa 9.9.2010 udelené jej otcovi G.ovi H. je platné. K jeho udeleniu došlo na základe slobodnej a vážnej vôle žalobcu. Otec vypracoval plnomocenstvo zo dňa 9.9.2010 na základe záujmu žalobcu o predaj nehnuteľnosti, ktorý mu bol sprostredkovaný a deklarovaný prostredníctvom synovca žalobcu p. B. ml. Z tohto dôvodu otec na základe záujmu žalobcu o predaj nehnuteľnosti spracoval návrh písomného plnomocenstva, ktoré zaslal žalobcovi do I. na odsúhlasenie a podpis. Žalobca s obsahom tohto plnomocenstva súhlasil a dňa 12.7.2010 ho aj vlastnoručne podpísal pred nemeckým notárom v I.. Plnomocenstvo zo dňa 12.7.2010 nebolo opatrené apostilom a preto nemohlo byť platne použité na uzatvorenie právneho úkonu. V uvedenom plnomocenstve dohodnutá kúpna cena za nehnuteľnosti bola vo výške 5.000 eur. Žalobca sa po svojom návrate z I. na územie Slovenskej republiky niekedy v letnom období 2010 rozhodol, že nehnuteľnosti chce predať, avšak nie za sumu 5.000 eur ale za sumu 10.000 eur. Z tohto dôvodu bolo upravené znenie plnomocenstva zo dňa 12.7.2010 tak, že namiesto pôvodne dohodnutej kúpnej ceny 5.000 eur sa nehnuteľnosti budú predávať za kúpnu cenu vo výške 10.000 eur. Jej otec za účelom sprostredkovania predaja nehnuteľnosti žalobcu, ktorý z dôvodu pracovných povinností dlhodobo žije a pracuje v I., upravil plnomocenstvo zo dňa 12.7.2010 podľa pokynov žalobcu a tento ho následne dňa 9.9.2010 dobrovoľne a na základe slobodnej a vážnej vôle podpísal svojím vlastnoručným podpisom pred notárkou JUDr. X. Z., so sídlom vo O.e nad G.. Žalobca poznal obsah plnomocenstva, ktoré bolo upravované na základe jeho pokynov, a preto vedel, čo podpisuje aj z akého dôvodu, nakoľko išlo o vôľu samotného žalobcu predať nehnuteľnosti tvoriace predmet sporu. Následne tieto nehnuteľnosti odkúpila, lebo to považovala za dobrú investíciu. V danom prípade nemohlo ísť o zastretý právny úkon, t.j. záložnú zmluvu, nakoľko jej otec poskytol p. B. ml. len 2 pôžičky. Prvá pôžička poskytnutá vo výške 1.100 eur bola splatená ešte pred podpisom kúpnej zmluvy. K poskytnutiu druhej pôžičky p. B. ml. v sume 2.000 eur došlo dňa 10.12.2010, teda v čase po uzavretí kúpnej zmluvy a udelení plnomocenstva žalobcom jej otcovi. Žalobca v konaní nepreukázal, aby medzi jej otcom ako veriteľom a p. V. B. ml., resp. p. V. B. st. došlo k uzatvoreniu nejakej ďalšej zmluvy o pôžičke vo výške 10.000 eur. Okrem toho žalobca sa pôvodne žalobou domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi

ním a žalovanou. O zmene žaloby malo byť rozhodnuté uznesením zo dňa 15.3.2016, č. k. 8C/242/2013 - 104. O doručení tohto rozhodnutia do vlastných rúk vedomosť nemá. Z odôvodnenia rozhodnutia vôbec nevyplýva, ako sa súd vyrovnal s otázkou existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

11. Žalobca navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

12. Krajský súd v Prešove vo veci už raz rozhodol. Rozsudkom zo dňa 26.09.2017 č.k. 7Co 42/2017 - 165 rozsudok potvrdil a žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

13. V dôsledku dovolania podaného zo strany žalovanej Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 27.03.2019 rozsudok Krajského súdu v Prešove zrušil v celom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozhodnutie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie pripustil zmenu žaloby, o čom vydal aj uznesenie. Žalovanej vzniklo procesné právo, aby návrh na zmenu žaloby ako aj uznesenie o pripustení tejto zmeny jej bolo doručené do vlastných rúk, o to viac, keď žalovaná nebola súdom vypočutá ani raz. Nedoručenie uznesenia o pripustení zmeny žaloby žalovaná namietala už v odvolaní zo dňa 30.09.2016. Zo spisu nie je zrejmé, či žalovanej predmetné uznesenie bolo doručené. Poštové zásielky, ktoré boli žalovanej doručené, či už na adresu trvalého bydliska alebo na adresu do Bratislavy, kde ako adresátka nebola známa, boli ukladané na pošte a následne vračané späť súdu. Odvolaciemu súdu bolo uložené zaoberať sa tým, či sa žalovaná v materiálnom čase zdržiava na mieste doručenia, či doručovateľ ju vhodným a akým spôsobom upovedomil o dni a hodine nového doručenia, či a kedy upovedomil doručovateľ žalovanú o uložení zásielky. Tieto skutočnosti zo v spise založených poštových obálok nevyplývajú. Následne bolo súdu zisťovať, či žalovanej bolo uznesenie o pripustení zmeny žaloby doručené, resp. či bolo možné ho považovať za doručené uložením na pošte, keď jej bolo doručované v dňoch 07. a 08. apríla 2016 na adresu trvalého registrovaného pobytu, hoci si ho nevyzdvihla. Obdobne bude potrebné zisťovať okolnosti doručovania v dňoch 02. a 04. mája 2016. Keďže nepreukázanie doručenia uznesenia o pripustení zmeny žaloby súdom žalovanej spôsobilo, že táto sa nemá možnosť k nemu ani vyjadriť a toto pochybenie vytvorilo stav nerovnosti strán v konaní pred súdom, tak nebolo možné v tomto smere odvolacie konanie považovať za spravodlivé. Porušením práva na spravodlivý proces vyššie uvedeným spôsobom nerešpektujúcim princíp rovnosti zbraní bolo dôsledkom nesprávneho postupu súdu v odvolacom konaní. Žalovanej bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ust. § 420 písm. f) C.s.p.

14. Po vrátení veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky odvolací súd opätovne v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovanej nie je opodstatnené.

15. V konaní sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

16. Pokiaľ ide o okolnosti doručovania uznesenia o pripustení zmeny žaloby v dňoch 07. a 08. apríla 2016 a v dňoch 02. a 04. mája 2016 na ich zistenie nebolo potrebné vypočuť žalovanú. Článok 17 Civilného sporového poriadku ukladá súdu postupovať v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzať zbytočným prietahom, konať hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

17. Žalovaná vo svojej žiadosti o odročenie pojednávania nariadeného na deň 17.03.2016 (č.l. 102 spisu) okrem iného uviedla, že od januára 2016 sa zdržiava pracovne v Bratislave. V čase doručovania zásielok obsahujúcich uznesenie o pripustení zmeny žaloby sa žalovaná na adrese svojho trvalého registrovaného pobytu nenachádzala, a preto nemohlo dôjsť ani k účinnému doručeniu uznesenia o pripustení zmeny žaloby.

18. V dôsledku vyššie uvedeného odvolací súd návrh na zmenu žaloby a uznesenie o pripustení zmeny žaloby doručil právnomu zástupcovi žalovanej s tým, aby sa k ním vyjadril. Právny zástupca žalovanej písomnosti prevzal dňa 20.01.2020 bez toho, aby k týmto písomnostiam zaujal stanovisko.

19. Čo sa týka veci samej, len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na ust. § 23 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zastúpenie vzniká na základe zákona alebo rozhodnutia štátneho orgánu (zákonné zastúpenie) alebo na základe dohody o plnomocenstve.

20. Uvedené ustanovenie upravuje právny vzťah zastúpenia pokiaľ ide o dôvody jeho vzniku. Vzniká buď priamo zo zákona, na základe rozhodnutia súdu alebo iného orgánu alebo na základe zmluvy. Pri zmluvnom zastúpení je potrebné rozlíšiť zmluvu, ktorou sa zakladá právny vzťah zastúpenia. Občiansky zákonník nazýva takúto zmluvu dohodou o plnomocenstve. Dohoda o plnomocenstve je dvojstranný právny úkon medzi splnomocnencom a splnomocniteľom o poverení a prijatí zastupovania a o jeho rozsahu. Pre jej platnosť sa vyžaduje súlad s ust. § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka.

21. Občiansky zákonník právny úkon definuje v ust. § 34 ako prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú. Ak určitý právny úkon nie je uzatvorený platne alebo nie je uzatvorený vôbec, nemôže na základe takéhoto neplatného alebo neexistujúceho úkonu nastať zákonom predpokladaný následok vo forme vzniku, zmeny alebo zániku konkrétnych práv, prípadne povinností. Pri absencii dohody o plnomocenstve ako právneho základu pre vznik zmluvného zastúpenia, bez ohľadu na to, či splnomocniteľ udelil plnomocenstvo splnomocnencovi, právny vzťah zmluvného zastúpenia nevznikol, v dôsledku čoho splnomocnenec nemôže za splnomocniteľa konať s právnymi účinkami pri uzatváraní právneho úkonu. Plnomocenstvo, na rozdiel od dohody o plnomocenstve, je jednostranným právnym úkonom, ktorým zastúpený dáva tretej osobe na vedomie, v akom rozsahu je osoba uvedená v plnomocenstve oprávnená ho zastupovať. Len udelením plnomocenstva k vzniku zmluvného zastúpenia nedochádza.

22. V prejednávanej veci existencia dohody o plnomocenstve ako základného predpokladu pre vznik zmluvného zastúpenia umožňujúca otcovi žalovanej G.ovi H. uzatvoriť v mene žalobcu kúpnu zmluvu so žalovanou preukázaná nebola. Tento záver nevyplýva len z tvrdení žalobcu a svedkov K. J., V. J. a V. B., ale tiež zo svedeckej výpovede otca žalovanej G. a H.. Tento svedok vypočutý na pojednávaní dňa 19.03.2015 uviedol, že v súvislosti s plnomocenstvom nič žalobcovi nevysvetľoval a žalobcu ani nevidel. Na ďalšom pojednávaní konanom dňa 24.09.2015 potvrdil, že plnomocenstvo vyhotovil na podnet V. B., teda nie žalobcu. Ak žalobca a v plnomocenstve uvedený splnomocnenec G. H. v osobnom kontakte neboli, záver o neexistencii ich dohody o plnomocenstve má oporu vo vykonanom dokazovaní.

23. Žalobca má nepochybne naliehavý právny záujem na podaní žaloby o určenie vlastníckeho práva podľa ust. § 137 písm. c) C.s.p. Okolnosť, že ako vlastník určitej nehnuteľnosti je v katastri nehnuteľností zapísaná iná osoba ako žalobca, odôvodňuje vždy naliehavý právny záujem žalobcu na určení, že je vlastníkom takej nehnuteľnosti. S prihliadnutím na význam zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností a na jeho právne účinky je zřejmé, že právne postavenie žalobcu za tejto situácie je neisté a jeho právo by bez požadovaného určenia bolo ohrozené. Súadne rozhodnutie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je vždy podkladom na vykonanie zmien v zápisoch katastra nehnuteľností. Právoplatným rozsudkom v tejto veci sa tak odstráni stav právnej neistoty a žalobca na jeho základe bude opätovne zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník sporných nehnuteľností.

24. S prihliadnutím na uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.

25. Zároveň úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 % v súlade s ust. § 396 ods. 1, § 453 ods. 3 C.s.p. v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 C.s.p. s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie.

26. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).